

**Bemærkninger til forslag til
landstingsforordning om socialvæsenets styrelse og organisation**

Almindelige bemærkninger

Dette forordningsforslag indeholder en tydeliggørelse af, at en afgørelse truffet af en kommunalbestyrelse kan ankes til Det Sociale Ankenævn, således at der ikke længere burde være tvivl om, at der kan klages til Det Sociale Ankenævn uanset hvilken politisk eller administrativ enhed i kommunen, der har truffet afgørelsen, når denne afgørelse er truffet på vegne af kommunalbestyrelsen.

Desuden er der indsat en ny bestemmelse, der giver Landsstyret mulighed for at afholde kurser for medlemmerne af de kommunale udvalg, der behandler sager på det sociale område. Dette sker for at styrke udvalgets beslutningsgrundlag.

For at kunne nedbringe den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i Det Sociale Ankenævn, er der i forslaget givet mulighed for, at formanden kan afgøre en sag uden forelæggelse for Det Sociale Ankenævn. Det kan dog kun ske, hvis der er tilvejebragt et forsvarligt grundlag og der ikke er tvivl om afgørelsen.

Der er ligeledes givet mulighed for, at sager afgøres ved skriftlig behandling.

For at fremme overskueligheden fremsættes forslag om ny landstingsforordning frem for ændringsforslag til gældende forordning.

Med undtagelse af de ændringer, der er nævnt her, er der ikke tiltænkt realitetsændringer i forhold til gældende landstingsforordning nr. 9 af 30. oktober 1998 om socialvæsenets styrelse og organisation.

Høringsparter har været følgende:

KANUKOKA med anmodning om høring hos kommunerne
Sulinermik Inuussutissarsiuqartut Kattuffiat
Det Sociale Ankenævn
Administrationsdirektoratet
Økonomidirektoratet
Indenrigskontoret
Regionalkontorerne i Ilulissat og Qaqortoq
Institutionskontoret
Døvekontoret i Sisimiut
Danmarkskontorets sociale afdeling

Sekretariatet for Det Sociale Ankenævn har fremsat ændringsforslag, der i vid udstrækning er indarbejdet i forslaget. Derudover er der ikke kommet høringssvar, der har givet anledning til ændringer.

Administrative og økonomiske konsekvenser

Forslaget forventes ikke at få administrative konsekvenser udover lettelser for Det Sociale Ankenævn.

Forslaget forventes kun at have økonomiske konsekvenser, hvis det besluttes at tilbyde kurser. Den økonomiske udgift skønnes i givet fald at ligge omkring 1 million kr. Kurserne kan tilbydes, når der har været nyvalg til kommunalbestyrelsen hvert 4. år. Kurserne kan kun tilbydes under forudsætning af, at der afsættes midler på Finansloven til dette. Der skal i givet fald tages stilling til det i 2004.

Bemærkninger til de enkelte bestemmelser

Til § 1

Bestemmelsen i § 1, stk.1 svarer til § 1 i den gældende forordning.

Bestemmelsen indeholder Landsstyrets kompetence til at lede og tilrettelægge socialvæsenet, samt til at føre tilsyn med kommunernes forvaltning af det sociale regelsæt. Ved det sociale regelsæt forstås blandt andet alle de forskellige retskildetyper. Således er praksis, retssædvane og forholdets natur også en del af regelsættet på det sociale område. Det er landsstyremedlemmet for sociale anliggender, som har ansvaret for tilsynet.

Tilsynet indebærer, at Landsstyret kan vurdere kvaliteten af kommunernes sagsbehandling. Det kan eksempelvis dreje sig om vurdering af, hvorvidt en kommune overholder sin tavshedspligt, pligt til klagevejledning m.v. eller om kommunen ved et skøn inddrager alle de lovmæssige hensyn.

Såfremt Landsstyret finder, at en kommune for eksempel overtræder sagsbehandlingsloven i forbindelse med varetagelsen af det sociale område, kan forholdet påtales og efterfølgende eventuelt indbringes for Kommunernes Tilsynsråd. Påtalen kan kun indeholde henstillinger, men ikke pålæg eller sanktioner. Tilsynet indebærer også en vis vejledningsforpligtelse over for kommunerne. Derved højnes kvaliteten af sagsbehandlingen.

Bemyndigelsesbestemmelsen i stk. 2 er ny og forventes navnlig at blive udnyttet til at fastsætte bestemmelser om et tilsynsorgan, der skal føre tilsyn med

døgninstitutionerne. Tilsynsorganet forventes at komme til at bestå af repræsentanter for kommunen, pårørende til beboerne og sundhedsvæsenet.

Til § 2

Bestemmelsen svarer til § 2 i den gældende forordning og der er ikke tiltænkt nogen realitetsændringer

Landsstyret indhenter oplysninger vedrørende kommunernes planlægning af anlægsvirksomhed. Det sker med henblik på en prioritering blandt de anlægsaktiviteter, der søges tilskud til over Finansloven. Landsstyret pålægges med bestemmelsen at forestå prioriteringen.

Bestemmelsen fastsætter, at udbygningsplanerne skal dække en fire-årig periode. Den fire-årige periode dækker indeværende finansår og budgetoverslagsårene. De udbygningsplaner, som udarbejdes, udgør landsstyreområdet for sociale anlæggers bidrag til hjemmestyrets overordnede fire-årige anlægsplaner. Disse anlægsplaner danner grundlag for de samlede forslag til anlægsinvesteringer, der indarbejdes på de årlige bevillingslove.

Til § 3

Bestemmelsen svarer til § 3 i den gældende forordning og der er ikke tiltænkt nogen realitetsændringer.

Bestemmelsen indeholder en præcisering af Landsstyrets ret til at afkræve kommunerne alle relevante oplysninger til varetagelse af de i §§ 1 og 2 nævnte opgaver.

Til § 4

Bestemmelsen svarer til § 4 i den gældende forordning og der er ikke tiltænkt nogen realitetsændringer.

Denne bestemmelse giver bemyndigelse til at fastlægge de nærmere regler for den sociale anlægsvirksomhed. Der er udstedt cirkulære nr. 213 om social udbygning i medfør af den gældende forordning.

Til § 5

Bestemmelsen er ny. Den giver Landsstyret mulighed for at tilbyde kurser til medlemmer af det kommunale udvalg, der behandler sager på det sociale område. Kurserne kan holdes, når der har været nyvalg til kommunalbestyrelsen hvert 4. år. Kurserne kan kun afholdes under forudsætning af, at der afsættes midler på Finansloven til dette.

Bestemmelsen er indsat for at styrke det kommunale udvalgs beslutningsgrundlag i sager på det sociale område.

Til § 6

Bestemmelsen svarer til § 5 i den gældende forordning, og der er ikke tiltænkt nogen realitetsændringer.

Kompetencen til at træffe afgørelse i forhold vedr. kommunens sociale virksomhed kan ved anden lovgivning være henlagt til andre myndigheder.

Den gældende bestemmelse, om at kommunalbestyrelsen i en kommunal vedtægt kan henlægge kompetencen til at træffe afgørelser til andre myndigheder, er fjernet. Under henvisning til, at en kommunal vedtægt ikke giver hjemmel til delegation til en myndighed uden for kommunen. Kommunalbestyrelsen kan udlægge kompetencen til at træffe afgørelser til en bygdebestyrelse jf. § 3 i Landstingslov om kommunalbestyrelser og bygdebestyrelser mv.

Til § 7

Bestemmelsen svarer til § 6 i den gældende forordning, og der er ikke tiltænkt nogen realitetsændringer.

Bestemmelsen fastsætter kommunernes opgaver ved udarbejdelse af de sociale udbygningsplaner. De af kommunerne udarbejdede forslag til delplaner danner herefter grundlag for den landsdækkende planlægning.

Landsstyret bemyndiges til at fastsætte regler for fremgangsmåden ved udarbejdelse af de kommunale forslag til udbygningsplaner. Disse administrative forskrifter skal lette kommunernes arbejde og skabe et ensartet grundlag for den videre bearbejdelse i Landsstyret.

Til § 8

Bestemmelsen svarer til § 7 i den gældende forordning. Der er ikke tiltænkt nogen realitetsændringer. Der er foretaget sproglige rettelser for at lette forståelsen.

Bestemmelsen fastsætter for det første, at der skal være truffet en afgørelse af en kommune, før Det Sociale Ankenævn kan tage stilling til en klage. For det andet skal afgørelsen være truffet efter det sociale regelsæt og for det tredje har parten i sagen en frist på fire uger til at klage til Det Sociale Ankenævn.

Begrebet part skal forstås i overensstemmelse med det almindelige forvaltningsretlige partsbegreb.

Bestemmelsen indeholder en tydeliggørelse af, at en afgørelse truffet af en kommunalbestyrelse kan ankes til Det Sociale Ankenævn, således at der ikke længere burde være tvivl om, at der kan klages til Det Sociale Ankenævn uanset hvilken politisk eller administrativ enhed i kommunen, der har truffet afgørelsen, når denne afgørelse er truffet på vegne af kommunalbestyrelsen.

Som et eksempel kan nævnes, at en person kan klage direkte til Det Sociale Ankenævn over afgørelser truffet af en bygdebestyrelse.

Selv om der enkelte steder i det sociale regelsæt er bestemmelser om, at et socialudvalg eller en socialudvalgsformand træffer afgørelse, ligger ansvaret altid hos kommunalbestyrelsen. Der vil således udelukkende være én afgørelse i en social sag fra kommunens side.

Hvis borgeren ikke har fået en behørig begrundelse og klagevejledning, løber klagefristen først fra det tidspunkt, hvor der er givet behørig begrundelse og klagevejledning, som foreskrevet i Landstingslov om sagsbehandling i den offentlige forvaltning.

Bestemmelsen i stk. 2 indeholder ankeregler for afgørelser truffet af Landsstyret. Det er for det første fastsat, at der skal være truffet en afgørelse af Landsstyret, førend Det Sociale Ankenævn kan tage stilling til en klage. For det andet skal afgørelsen være truffet efter det sociale regelsæt; og for det tredje har parten i sagen en frist på fire uger til at klage til Det Sociale Ankenævn.

Forordningsforslaget indebærer, at der i det sociale regelsæt fortsat kan findes bestemmelser om, at Landsstyret træffer den endelige administrative afgørelse. Bestemmelsen er indsat for at præcisere over for borgerne, at denne type afgørelse ikke kan ankes. Eksempler på sådanne afgørelser er: anbringelse af børn og unge uden for Grønland i henhold til Landstingsforordningen om hjælp til børn og unge samt klager over afgørelser truffet af et visitationsudvalg i henhold til Landstingsforordningen om hjælp til personer med vidtgående handicap.

Retssager indbringes normalt for Kredsretten som 1. instans. Bestemmelsen i stk. 3 fastslår, at Landsretten i de nævnte sager er første domstolsinstans og Østre Landsret bliver derfor anden domstolsinstans.

Bestemmelsen indeholder en indskrænkning i sagspartens adgang til at indbringe en forvaltningsafgørelse om tvangsfjernelse for domstolene. Indskrænkningen er to-delt. Dels er der en fire ugers frist for indbringelse af sagen til Landsretten, og dels

skal det administrative rekursssystem være udnyttet, hvilket vil sige, indbringelsen af sagen først kan ske, efter Det Sociale Ankenævn har truffet en afgørelse. Indskrænkningen skal ses i forhold til den meget brede mulighed for domstolsprøvelse i Grundlovens § 63.

Bestemmelsen i stk. 4 indeholder en mulighed for at dispensere fra klagefristen på fire uger, når overskridelsen skyldes grunde, der ikke kan tilregnes den pågældende. Her tænkes navnlig på klagerens sygdom eller bortrejse.

Der er ikke tilsigtet en fravigelse af retsplejelovens § 3, dermed kan dommerfuldmægtige ansat ved Landsretten også dispensere fra klagefristen.

Til § 9

Bestemmelsen svarer til § 8 i den gældende forordning og der er ikke tiltænkt nogen realitetsændringer.

Bestemmelsen indeholder reglerne for udnævnelse af medlemmer af Det Sociale Ankenævn. Det er Landsstyret, der udnævner medlemmerne af Det Sociale Ankenævn.

Formanden for Det Sociale Ankenævn skal have bestået juridisk kandidateksamen eller på anden vis have indgående kendskab til socialretlige forhold i Grønland. Der stilles ingen krav om formandens arbejdsmæssige tilhørsforhold, men det må anses for at være af betydning, at personen opfattes som værende objektiv og uafhængig.

Derudover udnævner Landsstyret fire øvrige medlemmer, hvoraf to skal have en socialretlig indsigt og to skal have socialpolitisk indsigt. Som medlemmer kan Landsstyret ikke udnævne personer, der deltager i behandling eller afgørelse af sociale sager. Medlemmer kunne f.eks. være tidligere kommunalpolitikere, personer med stort socialpolitisk engagement, undervisere i socialret, personer der arbejder med socialretlige spørgsmål uden for kommunalt eller direktoralt regi eller personer der tidligere har deltaget i sagsbehandling eller afgørelse af sociale sager.

Landsstyret udnævner suppleanter til alle fem medlemmer af Det Sociale Ankenævn.

Medlemmerne af Det Sociale Ankenævn udnævnes for en to-årig periode. Der er intet til hinder for, at et medlem udnævnes flere gange. Dette kan være hensigtsmæssigt ud fra et kontinuitetssynspunkt.

Bestemmelsen i stk. 2 giver mulighed for, at Det Sociale Ankenævn eksempelvis kan indkalde en lægefaglig konsulent. Det kan være nødvendigt i sager med komplicerede medicinske forhold.

Til § 10

Bestemmelsen stk. 1, 2 og 5 svarer til § 9, stk. 1, 2 og 5 i den gældende forordning. I stk. 3 og 4 er der foretaget ændringer.

Bestemmelsen indeholder reglerne for, hvornår Det Sociale Ankenævn er beslutningsdygtigt, og hvordan det træffer afgørelser. Ankenævnet er beslutningsdygtigt, når mindst tre medlemmer er til stede. Ankenævnet træffer afgørelse ved simpelt flertal og formandens stemme er afgørende, såfremt der er stemmelighed.

Bestemmelsen fastsætter, at Ankenævnet afsiger afgørelserne i form af skriftlige, begrundede kendelser.

Det bestemmes endvidere, at formanden sørger for at offentliggøre principielle kendelser efter hvert møde. Inden offentliggørelsen fjernes person- og stednavne, således at kendelsen er anonymiseret og eventuelle fortrolige oplysninger ikke fremgår. En kendelse er principiel, for eksempel når den udstikker retningslinier for et bestemt område, når den strider imod Landsstyrets praksis eller vejledninger, når den belyser almindelig praksis, eller når den på grund af samfundsudviklingen ændrer Det Sociale Ankenævns tidligere praksis.

Kendelserne bør som minimum udsendes til kommunerne, Kommunernes Tilsynsråd, De Grønlandske Kommuners Landsforening, Landsstyret, Rigsombudsmanden, Landstingets Ombudsmand, Socialrådgiveruddannelsen og Socialchefforeningen i Grønland. Sekretariatet for Det Sociale Ankenævn udleverer derudover kendelserne efter anmodning.

Bestemmelsen i stk. 3 giver mulighed for, at formanden under visse betingelser kan afsige kendelse på vegne af Det Sociale Ankenævn.

Et forsvarligt grundlag kan være, når der alene er tale om udregninger af en social ydelse efter offentliggjorte takster og hvor der ikke foreligger et skøn fra kommunens side.

Dette er en ændring i forhold til den gældende forordning, hvor formanden kan træffe afgørelse i ankesager, der drejer sig om et mindre beløb, og i ankesager, hvis afgørelse hverken kræver et skøn eller er af principiel betydning.

Formanden skal efter at have truffet afgørelse på et forsvarligt grundlag orientere de øvrige medlemmer om afgørelsen. Dette er en ændring i forhold til den gældende forordning, hvor formanden skal orientere de øvrige medlemmer om formandens afgørelse, inden afgørelsen meddeles til sagens parter og såfremt mindst to medlemmer inden for en frist af to uger forlanger det, skal afgørelsen forelægges det samlede Ankenævn til afgørelse.

Ændringen skal ses i sammenhæng med bestemmelsens stk. 4, der giver mulighed for, at sager, som skønnes egnet til skriftlig behandling, udsendes til medlemmerne

med indstilling til afgørelse. Af hensyn til retssikkerheden kan ethvert medlem kræve, at sagen drøftes på et normalt møde. Bestemmelsen tænkes navnlig anvendt i relativt enkle sager og i sager, hvor der af hensyn til parten bør træffes en afgørelse hurtigt. Det kan være sager, der er omfattet af gældende stk. 3.

Det vil sige, at der er foretaget en anden opdeling af de sager der efter den gældende forordning vil være omfattet af § 9, stk. 3, således at der vil være sager, hvor der ikke er tvivl om sagens afgørelse; disse vil henhøre under stk.3. Andre sager, som skønnes egnet til skriftlig behandling, vil henhøre under stk. 4. Dermed skulle der være en mere tydelig opdeling af sagerne. Dette forventes at medføre en lettelse af arbejdsgangen for sekretariatet for Det Sociale Ankenævn.

I de tilfælde hvor kommunen efterfølgende omgør en afgørelse, således at klageren fuldt ud får medhold, vil det være hensigtsmæssigt at spørge klagerne om pågældende ønsker at opretholde anken.

I de tilfælde, hvor Det Social Ankenævn ikke har kompetence, fordi der ikke er truffet afgørelse efter det sociale regelsæt, skal sagen videresendes til rette myndighed, såfremt dette er muligt, som foreskrevet i Landstingslov om sagsbehandling i den offentlige forvaltning.

Ankenævnet skal udarbejde en årsberetning. Beretningen bør som minimum indeholde de principielle kendelser, som følger af stk. 2. Beretningen følger kalenderåret.

Til § 11

Bestemmelsen er ny. Den er indsat efter ønske fra Det sociale Ankenævn for at kunne tilrettelægge en smidig arbejdsgang i de sager, hvor der ikke er tvivl om afgørelsen.

Til § 12

Bestemmelsen svarer til § 10 i den gældende forordning.

Bestemmelsen præciserer, at det er kommunerne og Landskassen, som finansierer de sociale ydelser. Det er praksis, at Landsstyret og De grønlandske kommuners Landsforening forhandler om opgave- og byrdefordelingen samt regler om afregning m.v. Denne praksis forsøges indarbejdet i særlovgivningen, således at den økonomiske fordeling kommer til at fremgå af selve loven. Dette sikrer en mere grundig behandling af alle aspekter ved en evt. ændring.

Til § 13

Bestemmelsen svarer til § 11 i den gældende forordning og der er ikke tiltænkt nogen realitetsændringer. Der er foretaget en sproglig rettelse.

Bestemmelsen fastsætter, hvordan Det Sociale Ankenævn finansieres. Medlemmerne af Det Sociale Ankenævn modtager vederlag, dagpenge og dækning af rejse- og opholdsudgifter efter Landstingslov om vederlag m.v. til medlemmer af Landstinget, Landsstyret m.v.

Til § 14

Bestemmelsen svarer til § 12 i den gældende forordning og der er ikke tiltænkt nogen realitetsændringer.

Bestemmelsen fastsætter, at enhver der deltager i administration eller afgørelse af sociale sager, er ansvarlig efter kriminallovens regler om forbrydelser i offentlig tjeneste eller hverv. Det gælder også, selvom hvervet hviler på et offentligt valg. Det vil sige, at bestemmelsen omfatter medlemmer af bygdebestyrelser, kommunalbestyrelser, Det Sociale Ankenævn, råd og nævn med flere.

Til § 15

Bestemmelsen fastsætter ikrafttrædelsesdatoen for og overgangsbestemmelserne ved denne forordning.

Datoen for ikrafttræden foreslås at være den 1. januar 2002.

Den administrative forskrift, som fortsat vil være i kraft med denne forordning, er cirkulære nr. 213 om social udbygning.

Indtil Landsstyret har udnævnt de nye medlemmer af Det Sociale Ankenævn efter denne forordning, fortsætter det siddende Sociale Ankenævn sit arbejde. Dette er nødvendigt, for at borgerne og kommunerne i overgangsperioden fortsat har mulighed for at klage over forvaltningsafgørelser på det sociale område.